

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ СТАТИСТИКИ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ

Фінансово-економічний факультет

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

ФІНАНСОВИЙ РИНОК

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

для студентів економічних спеціальностей

*Рекомендовано Вченою радою
фінансово-економічного факультету НАСOA
(протокол №9 від 26 лютого 2018 р.)*

Київ 2018

Фінансовий ринок: Методичні вказівки до вивчення дисципліни для студентів економічних спеціальностей / Уклад. Ю.Б. Колупаєв. – К.: НАСОНА, 2018. – ___ с.

Укладач

Ю.Б. Колупаєв, канд. екон. наук, доц.

Рецензенти:

канд. екон. наук, доц. Пархоменко В.В.,

канд. екон. наук, доц. Іващенко О.А.

Набір і комп'ютерна верстка

І. Шостак

ЗМІСТ

Анотація	4
1. Робоча програма	5
2. Навчальна програма	6
3. План лекційних завдань з дисципліни	8
4. План семінарських занять з дисципліни	10
5. Завдання до виконання практичних робіт	13
6. Організація самостійної та індивідуальної роботи студента	14
7. Питання для контролю знань	15
8. Критерії оцінювання	38
9. Рекомендована література	40

АНОТАЦІЯ

Дисципліна «Фінансовий ринок» є базовою для підготовки економічних кадрів вищої кваліфікації і входить до циклу обов'язкових нормативних дисциплін.

Предметом дисципліни є механізм купівлі-продажу фінансових активів і відповідно задоволення попиту та пропозиції суб'єктів господарювання на грошовий капітал.

Мета викладення дисципліни полягає у тому, щоб допомогти студентам здобути глибокі теоретичні знання з дисципліни «Фінансовий ринок», оволодіти сучасним методичним апаратом проведення операцій на фінансовому ринку, набути практичних вмінь і навичок, розвивати навички самостійної роботи.

Основні завдання курсу:

- виявлення макроекономічної позиції фінансового ринку в системі економічних відносин;
- обґрунтування необхідності державного регулювання фінансового ринку;
- виявлення суті інфраструктури фінансового ринку, її значення для забезпечення виконання ринком своїх функцій;
- надання студентам можливості застосувати теоретичні знання для вирішення практичних завдань з купівлі-продажу фінансових активів;
- оволодіння знаннями з функціонування окремих сегментів фінансового ринку та методами самостійного дослідження.

Вивчення дисципліни «Фінансовий ринок» базується на фундаментальній підготовці студентів з таких дисциплін: «Гроші та кредит», «Фінанси», «Фінансовий аналіз», «Фінанси підприємств», «Міжнародні фінанси».

У результаті вивчення дисципліни студент має отримати глибокі теоретичні і практичні знання з основ функціонування фінансового ринку як підсистеми фінансових відносин.

Вивчення дисципліни включає наступні форми навчального процесу: секції, семінарські та практичні заняття, самостійну роботу студента. Стимулювання, контроль та оцінка знань студентів здійснюється за рейтинговою системою, яка передбачає оцінювання у балах кожен вид навчальної роботи студентів, їх результати. Підсумковий контроль знань – екзамен.

1. РОБОЧА ПРОГРАМА КУРСУ «ФІНАНСОВИЙ РИНОК»

	ЗКГ	Л	С(П)	ІР	СРС
Модуль 1. Теоретичні аспекти функціонування фінансового ринку					
1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці	8	2	2	2	2
2. Регулювання фінансового ринку	10	2	2	-	6
3. Фінансові посередники	14	2	2	2	8
4. Ризик і ціна капіталу	10	2	22	2	4
Модуль 2. Характеристика функціонування окремих секторів фінансового ринку					
5. Ринок пайових цінних паперів	14	4	2	-	8
6. Ринок облігацій як складова ринку капіталів	8	4	-	2	2
7. Ринок похідних цінних паперів	14	4	2	-	8
8. Грошовий ринок і ринок банківських позик	10	2	2	-	6
9. Валютний ринок	10	4	2	-	4
10. Фондова біржа та біржові індекси	10	4	2	-	4
11. Міжнародний фінансовий ринок	6	2	-	-	4
РАЗОМ	114	32	18	8	56

*ЗКГ – загальна кількість годин, Л – лекції, С (П) семінарські та практичні заняття, ІР – індивідуальна робота, СРС – самостійна робота студентів.

2. НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА З КУРСУ «ФІНАНСОВИЙ РИНОК»

Модуль 1. Теоретичні аспекти функціонування фінансового ринку.

Тема 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці.

Фінансовий ринок та його сутність. Роль фінансового ринку в економічній системі. Функції фінансового ринку. Учасники фінансового ринку. Класифікація фінансових ринків. Поняття характеристика фінансових активів.

Тема 2. Регулювання фінансового ринку.

Поняття та завдання фінансового ринку. Законодавче регулювання та державне управління процесами на фінансовому ринку. Регулювання фінансового ринку в країнах з розвинутою економікою. Державне регулювання фінансового ринку в Україні. Органи державного регулювання фінансового ринку в Україні.

Тема 3. Фінансові посередники.

Загальне поняття фінансового посередництва. Характеристика окремих видів посередницької діяльності. Послуги, що надаються фінансовими посередниками на фінансовому ринку.

Тема 4. Ризик і ціна капіталу.

Сутність ризику та причини його виникнення. Види фінансового ризику. Ризик систематичний і не систематичний. Оцінювання фінансових активів. Методи оцінювання поточної ринкової вартості акцій. Оцінювання боргових зобов'язань. Модель оцінки дохідності фінансових активів. Теорія В. Шарпа. Модель арбітражного ціноутворення А. Росса.

Модуль 2. Характеристика функціонування окремих секторів фінансового ринку.

Тема 5. Ринок пайових цінних паперів.

Економічна сутність пайових цінних паперів та їх класифікація. Акція як інструмент ринку капіталів. Ринок акцій. Види акцій. Порядок випуску та розміщення акцій. Ціна (курс) акцій. Інвестиційні сертифікати.

Тема 6. Ринок облігацій як складова ринку капіталів.

Облігації як інструменти ринку капіталів. Ринок облігацій. Види облігацій. Випуск та розміщення облігацій. Порядок випуску та обігу облігацій. Корпоративні облігації та їх види. Облігації місцевих позик. Державні облігації України. Оцінка ефективності облігацій.

Тема 7. Ринок похідних цінних паперів.

Економічна сутність похідних фінансових інструментів. Види похідних фінансових інструментів. Характеристика окремих видів похідних фінансових інструментів. Відмінність між ф'ючерсними та форвардними угодами.

Тема 8. Грошовий ринок і ринок банківських позик.

Поняття і складові грошового ринку. Фінансові інструменти грошового ринку. Суб'єкти грошового ринку. Функції грошового ринку. Обліковий ринок та його особливості. Фінансові інструменти облікового ринку. Міжбанківський ринок та операції на ньому. Розвиток грошового ринку в Україні.

Тема 9. Валютний ринок.

Поняття валюти і валютного ринку. Структура валютного ринку. Суб'єкти валютного ринку. Валютний курс та конвертованість валюти. Валютні операції. Поняття і завдання валютного регулювання та валютного контролю в Україні.

Тема 10. Фондова біржа та біржові індекси.

Характеристика фондової біржі. Основи організації та правила роботи на фондовій біржі. Біржові операції. Біржовий ринок України. Учасники біржового ринку. Індикатори фондового ринку – фондові індекси та рейтинги. Функції та порядок визначення фондових індексів. Рейтинги фондового ринку та їх застосування.

Тема 11. Міжнародний фінансовий ринок.

Поняття та основи функціонування міжнародного фінансового ринку.
Структура та учасники міжнародного фінансового ринку. Фінансові інструменти міжнародного фінансового ринку. Міжнародні фінансові установи.

3. ПЛАН ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСОВИЙ РИНОК»

Лекція 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці.

1. Поняття і функції фінансового ринку.
2. Учасники фінансового ринку.
3. Класифікація фінансових ринків.
4. Поняття і характеристика фінансових активів.

Лекція 2. Регулювання фінансового ринку.

1. Поняття і завдання регулювання фінансового ринку.
2. Органи державного регулювання фінансового ринку.

Лекція 3. Фінансові посередники.

1. Загальне поняття фінансового посередництва.
2. Ринок фінансового посередництва.

Лекція 4. Ризик та ціна капіталу.

1. Поняття та основні види ризиків.
2. Оцінювання фінансових активів.
3. Модель оцінки дохідності фінансових активів.

Лекція 5. Ринок пайових цінних паперів.

1. Характеристика акцій як пайових цінних паперів.
2. Порядок випуску акцій.
3. Інвестиційні сертифікати.

Лекція 6. Ринок облігацій як складова ринку капіталів.

1. Облігація як інструмент ринку капіталів.

2. Облігації підприємств.
3. Облігації місцевих позик.
4. Державні облігації України.

Тема 7. Ринок похідних цінних паперів.

1. Характеристика ринку цінних паперів.
2. Характеристика окремих видів похідних фінансових інструментів.

Тема 8. Грошовий ринок і ринок банківських позик.

1. Характеристика грошового ринку.
2. Інструменти грошового ринку.
3. Ринок банківських позик.

Тема 9. Валютний ринок.

1. Поняття валюти та валютного ринку.
2. Валютний курс і конвертованість валюти.
3. Валютні операції.
4. Поняття і завдання валютного регулювання та валютного контролю в Україні.
5. Валютний ринок України.

Тема 10. Фондова біржа і біржові індекси.

1. Характеристика фондової біржі.
2. Фондові біржі в Україні.
3. Фондові індекси та рейтинги.

Тема 11. Міжнародний фінансовий ринок.

1. Поняття, структура та учасники міжнародного фінансового ринку.
2. Інструменти міжнародного фінансового ринку.
3. Застосування інструментів міжнародного фінансового ринку в Україні.

4. ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАВДАНЬ З ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСОВИЙ РИНОК»

Семінар 1. Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці.

1. Сутність фінансового ринку, його роль в економіці.
2. Функції фінансового ринку.
3. Учасники фінансового ринку.
4. Інститути та інструменти ринку.
5. Класифікація фінансових ринків.
6. Поняття та характеристика фінансових активів.

Семінар 2. регулювання фінансового ринку.

1. Поняття та завдання регулювання фінансового ринку.
2. Нормативно-правове регулювання діяльності фінансового ринку.
3. Органи державного регулювання фінансового ринку.
4. Штрафні санкції, які застосовуються за порушення на фінансовому ринку.

Семінар 3. Фінансові посередники.

1. Загальне поняття фінансового посередництва.
2. Торговці цінними паперами та основні види їх діяльності на фінансовому ринку.
3. Вплив андерайтерів на ліквідність ринку.
4. Класифікація інститутів спільного інвестування.
5. Основні напрямки діяльності інвестиційних фондів та інвестиційних компаній.

Семінар 4. Ризик та ціна капіталу.

1. Ризик в процесі прийняття управлінських рішень в фінансовій сфері.
2. Система управління інвестиційним ризиком.
3. Класифікація ризиків.
4. Фінансові ризики. Характеристика. Класифікація.
5. Методи та критерії вимірювання міри фінансового ризику.

6. Сучасні методи та схеми хеджування ризиків на фінансовому ринку.

Семінар 5. Ринок пайових цінних паперів.

1. Розгляд основних теоретичних питань, що стосуються ринку пайових цінних паперів.
 - 1.1. Визначення ціни акції з рівномірним ростом дивідендів.
 - 1.2. Визначення ціни акції з нерівномірним ростом дивідендів.
 - 1.3. Визначення дохідності акції.
2. Розв'язання задач:
 - 2.1. Визначення ціни акції з рівномірним ростом дивідендів.
 - 2.2. Визначення ціни акції з нерівномірним ростом дивідендів.
 - 2.3. Визначення дохідності акції.

Семінар 6. Ринок облігацій як складова ринку капіталів.

1. Розгляд основних теоретичних положень про дохідність та ціну облігації.
2. Розв'язання задач:
 - 2.1. Визначення ціни облігації.
 - 2.2. Визначення ринкової вартості портфеля облігацій.
 - 2.3. Визначення поточної дохідності облігацій.
 - 2.4. Визначення дохідності облігації до часу її погашення.
 - 2.5. Визначення повної реалізованої дохідності облігації.
 - 2.6. Визначення показника Макоулі.

Семінар 7. Ринок похідних цінних паперів.

1. Основні поняття в теорії ф'ючерсних, форвардних, опціонних контрактів та міжбанківських операцій «своп».
2. Теорія ф'ючерсних контрактів.
3. Хеджування за допомогою форвардних контрактів.
4. Встановлення цін процентних ф'ючерсних контрактів.
5. Ціни ф'ючерсних контрактів в залежності від фондових індексів.
6. Міжбанківські операції «своп».
7. Хеджування за допомогою опціонів. Валютні опціони.

Семінар 8. Грошовий ринок і ринок банківських позик.

1. Сутність і функції грошового ринку.
2. Характеристика інструментів грошового ринку.
3. Умови випуску та порядок обігу казначейських зобов'язань.
4. Характеристика векселя як інструмента грошового ринку.
5. Особливості застосування ощадних (депозитних) сертифікатів.
6. Обліковий ринок як складова грошового ринку.
7. Характеристика та інструменти міжбанківського ринку.
8. Операції на міжбанківському ринку.

Семінар 9. Валютний ринок.

1. Поняття валюти та валютного ринку.
2. Валютний курс та конвертованість валюти.
3. Валютні операції.
4. Поняття і завдання валютного регулювання та валютного контролю в Україні.
5. Валютний ринок України.

Семінар 10. Фондова біржа і фондові індекси.

1. Біржові операції з цінними паперами.
2. Функції фондової біржі.
3. Сутність біржових операцій.
4. Посередники на фондовому ринку.
5. Критерії лістингу та делістингу на фондовій біржі.
6. Біржові індекси та рейтинги.

Семінар 11. Міжнародний фінансовий ринок.

1. Поняття міжнародного фінансового ринку.
2. Структура міжнародного фінансового ринку.
3. Учасники міжнародного фінансового ринку.
4. Основні інструменти міжнародного фінансового ринку.
5. Характеристика єврооблігацій.
6. Відмінності між іноземними та єврооблігаціями.

7. Мета розміщення євро акцій.
8. На які цілі надаються єврокредити?

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ З ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСОВИЙ РИНОК»

Практичне заняття 1. Оцінка ризику на фінансовому ринку.

1. Розгляд основних теоретичних питань, що стосується ризику, цінби капіталу та лінії характеристики цінного паперу.
 - 1.1. Систематичний і несистематичний ризик.
 - 1.2. Визначення ціни капіталу.
 - 1.3. Лінія характеристики цінного паперу.
2. Розв'язування задач:
 - 2.1. Визначення коефіцієнта бета.
 - 2.2. Визначення стандартного відхилення портфеля інвестора.
 - 2.3. Визначення доходу по цінному паперу.
 - 2.4. Складання графіків лінії ризику цінних паперів та лінії ризику капіталів.

Практичне заняття 2. Ринок акцій.

1. Розгляд основних теоретичних питань, що стосується ринку пайових цінних паперів.
 - 1.1. Визначення ціни акції з рівномірним ростом дивідендів.
 - 1.2. Визначення ціни акції з нерівномірним ростом дивідендів.
 - 1.3. Визначення дохідності акції.
2. Розв'язування задач:
 - 2.1. Визначення акції з рівномірним ростом дивідендів.
 - 2.2. Визначення акції з нерівномірним ростом дивідендів.
 - 2.3. Визначення дохідності акції.

Практичне заняття 3. Ринок облігацій.

1. Розгляд основних теоретичних питань про дохідність та ціну облігації.
2. Розв'язування задач:
 - 2.1. Визначення ціни облігації.
 - 2.2. Визначення ринкової вартості портфеля облігацій.
 - 2.3. Визначення поточної дохідності облігації.
 - 2.4. Визначення доходності облігацій до часу їх погашення.
 - 2.5. Визначення повної реалізованої дохідності облігації.

Практичне заняття 4. Похідні фінансові інструменти.

1. Розгляд основних теоретичних питань про опціони, ф'ючерси та свопи.
2. Розв'язання задач:
 - 2.1. Продаж (купівля) ф'ючерсних контрактів.
 - 2.2. Продаж (купівля) опціонів.
 - 2.3. Угода між банками та процентний своп.

Практичне заняття 5. Фондова біржа і фондові індекси.

1. Розгляд основних теоретичних положень щодо розрахунку фондових індексів, біржових операцій та умов їх виконання.
2. Розв'язання задач:
 - 2.1. Розрахунок біржових індексів.
 - 2.2. Визначення результатів біржових угод.

6. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студентів передбачає написання реферату на одну з перелічених тем, що викладається згідно з програмою курсу. Написання реферату дає можливість студенту самостійно працювати з монографічними виданнями, періодичною літературою, статистичними щорічниками, застосовувати різноманітні економічні методи дослідження при обробці

фактичних даних, проводити дослідження з окремих питань, внаслідок чого зробити конкретні обґрунтовані висновки.

Робота над рефератом включає такі етапи: вибір теми, підбір та опрацювання літературних джерел та фактичних даних, визначення структури реферату (складання плану), оформлення реферату, перевірка реферату викладачем та захист реферату.

Студент виконує реферат на одну з наведених тем чи на тему за власним вибором, яку узгоджує з викладачем. Реферат повинен містити огляд літератури, статей з періодичної преси, посилання на законодавчі та нормативні акти. Загальний обсяг реферату – 10-12 аркушів формату А4 машинописного тексту. Зміст реферату:

- вступ – 1 сторінка;
- основна частина – 8-10 сторінок;
- висновки – 1-2 сторінки;
- список літератури, в т.ч. законодавчих актів;
- додатки (статистичні дані, графічні і табличні матеріали).

Пропонована тематика рефератів:

1. Методологічні підходи до визначення фінансового ринку.
2. Розвиток ринку фінансового посередництва.
3. Діяльність фінансових посередників на фінансовому ринку.
4. Інститути спільного інвестування на фінансовому ринку.
5. Фінансові послуги на грошовому ринку.
6. Інструменти грошового ринку.
7. Ринок капіталу та його структура.
8. Характеристика фондового ринку України.
9. Ринок корпоративних облігацій в Україні.
10. Ринок державних облігацій в Україні.
11. Порядок випуску і обігу муніципальних облігацій.
12. Ринок акцій в Україні.
13. Методи оцінки і аналізу цінних паперів.

14. Ринок похідних цінних паперів в Україні.
15. Характеристика основних фонових індексів.
16. Методика визначення кредитних рейтингів.
17. Характеристика біржового ринку України.
18. Фінансові інструменти міжнародного фінансового ринку.
19. Інструменти міжнародного фінансового ринку в Україні.
20. Розвиток державного регулювання фінансового ринку.
21. Міжбанківський кредитний ринок в Україні.
22. Порівняльна дохідність різних фінансових інструментів.
23. Валютний ринок в Україні.
24. Характеристика цінних паперів в Україні.
25. Іпотечні цінні папери в Україні.

7. ПИТАННЯ ДЛЯ КОНТРОЛЮ ЗНАТЬ З ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСОВИЙ РИНОК»

1. Місце фінансового ринку в фінансовій системі України.
2. Функції фінансового ринку.
3. Економічний зміст поняття «фінансовий ринок».
4. Поняття фінансових активів та їх характерні ознаки.
5. Види фінансових активів.
6. Види фінансових інструментів.
7. Суб'єкти фінансового ринку та їх класифікація.
8. Держава, як суб'єкт фінансового ринку.
9. Інститути інфраструктури фінансового ринку.
10. Роль центрального та комерційних банків на ринку цінних паперів.
11. Класифікація суб'єктів фінансового ринку за функціями.
12. Класифікація суб'єктів фінансового ринку за формами.
13. Вплив держави на процес кругообігу фінансових активів.
14. Поняття сегментації фінансового ринку.

15. Грошовий ринок як сегмент фінансового ринку.
16. Інструменти грошового ринку.
17. Ринок капіталів (кредитний ринок) як частина фінансового ринку.
Охарактеризуйте функції цього ринку.
18. Валютний ринок як сегмент фінансового ринку.
19. Головні суб'єкти фінансового ринку.
20. Значення ринку цінних паперів у процесі накопичення капіталу.
21. У чому особливості та переваги позабіржового ринку цінних паперів?
22. Депозитні та ощадні сертифікати: особливості випуску та обігу.
23. Механізм здійснення банками операцій із золотом.
24. Загальна класифікація інструментів грошового ринку.
25. Особливості організації вексельного ринку в Україні.
26. Хто є емітентом комерційних цінних паперів?
27. Які державні цінні папери обертаються на грошовому ринку?
28. Поняття конверсії валюти.
29. Валютний курс.
30. Форвард-курс.
31. Операції опціон.
32. Операції ф'ючерс.
33. Операції своп.
34. Валютний ринок.
35. Валютна система.
36. Дайте визначення банківському кредиту.
37. За якими критеріями можна класифікувати банківські кредити?
38. Що таке форфетування?
39. В чому сутність лізингу як специфічної форми організації кредитно-фінансових відносин?
40. Назвіть форми лізингу.
41. Назвіть види факторингових операцій.

42. Переваги факторингу для клієнта.
43. Техніка укладання ф'ючерсних контрактів на біржі.
44. Загальна характеристика та цілі основних груп учасників ринку термінових контрактів.
45. Розкрийте механізм хеджування за допомогою форвардних контрактів.
46. Що являє собою форвардна валютна операція?
47. Розкрийте механізм реалізації міжбанківських операцій «своп» при хеджуванні ризиків.
48. Назвіть переваги ф'ючерса перед форвардним контрактом.
49. Процедура хеджування за допомогою опціонів.
50. В чому сутність інституційного елементу ринкової інфраструктури?
51. Обґрунтуйте необхідність державного регулювання фінансового ринку.
52. Мета державного регулювання фінансового ринку.
53. Шляхи державного регулювання фінансового ринку.
54. Органи державного регулювання діяльності фінансових установ.
55. Які функції Національний банк реалізує на фінансовому ринку?
56. В чому сутність адміністративної та індикативної форм регулювання діяльності банків, яка здійснюється НБУ?
57. Державна політика на валютному ринку.
58. Правові аспекти регулювання фінансового ринку України.
59. Роль саморегулюючих організацій на фінансовому ринку.
60. Основні завдання державного регулювання інвестиційних процесів в економіці України.

Тестові завдання з дисципліни «Фінансовий ринок»

1. Ринок грошових ресурсів є однією із складових:
 - 1) ринку інструментів позики;
 - 2) валютного ринку;
 - 3) ринку інструментів власності;
 - 4) кредитного ринку.
2. Залежно від місця, де відбувається торгівля фінансовими активами, розрізняють:
 - 1) біржовий та позабіржовий ринки;
 - 2) первинний і вторинний ринки;
 - 3) ринки резидентів і нерезидентів;
 - 4) національний та міжнародний ринки.
3. Головною функцією фінансового ринку є:
 - 1) купівля-продаж фінансових інструментів;
 - 2) регулювання обмінного курсу валют;
 - 3) розподіл грошових потоків усередині країни;
 - 4) трансформація бездіючих грошових потоків у позиковий капітал.
4. Інвесторами на фінансовому ринку виступають:
 - 1) фізичні особи, держава;
 - 2) юридичні особи, держава;
 - 3) фізичні та юридичні особи;
 - 4) фізичні, юридичні особи, держава.
5. Не належать до інститутів інфраструктури фінансового ринку:
 - 1) фондова біржа;
 - 2) кредитна спілка;
 - 3) депозитарій цінних паперів;
 - 4) позабіржова торговельна система.
6. До депозитних фінансових інститутів належать:
 - 1) страхові компанії;

- 2) комерційні банки;
 - 3) інвестиційні компанії;
 - 4) пенсійні фонди.
7. До не депозитних фінансових інститутів належать:
- 1) комерційні банки;
 - 2) інвестиційні компанії;
 - 3) кредитні спілки;
 - 4) кредитні асоціації.
8. Особливий вид державних цінних паперів України, що свідчать про право власника на безкоштовне одержання в процесі приватизації частини майна державних підприємств, державного житлового і земельного фондів - це:
- 1) пайові цінні папери;
 - 2) боргові цінні папери;
 - 3) похідні цінні папери;
 - 4) приватизаційні цінні папери.
9. Джерелами фінансових ресурсів пенсійних фондів є:
- 1) депозити;
 - 2) страхові внески;
 - 3) внески учасників;
 - 4) акції, інвестиційні сертифікати.
10. Які з наведених професійних учасників ринку не є інститутами інфраструктури?
- 1) фондова біржа;
 - 2) депозитарій;
 - 3) кредитна спілка;
 - 4) кліринговий центр.
11. За терміном обігу фінансовий ринок поділяється на:
- 1) ринок позикового і ринок акціонерного капіталу;
 - 2) грошовий ринок і ринок капіталів;

- 3) первинний ринок і вторинний ринок;
 - 4) біржовий та позабіржовий ринки.
12. За необґрунтовану відмову фінансової установи у наданні документів уповноваженим особам уповноважений орган має право:
- 1) порушувати питання про ліквідацію фінансової установи;
 - 2) призначати тимчасову адміністрацію фінансової установи;
 - 3) вимагати скликання позачергових зборів учасників фінансової установи;
 - 4) від відповіді правильні.
13. До адміністративного регулювання діяльності комерційних банків НБУ не належать:
- 1) реєстрація банків і ліцензування їх діяльності;
 - 2) установлення вимог та обмежень щодо діяльності банків;
 - 3) визначення відсоткової політики;
 - 4) нагляд за діяльністю банків.
14. Головним органом державного регулювання фондового ринку в Україні є:
- 1) Міністерство фінансів України;
 - 2) Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку;
 - 3) Національний банк України;
 - 4) Антимонопольний комітет України.
15. Головним органом валютного регулювання в Україні є:
- 1) Державний митний комітет України;
 - 2) Державна податкова адміністрація;
 - 3) Національний банк України;
 - 4) уповноважені банки.
16. До органів державного регулювання фондового ринку України не належать:
- 1) Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку;

- 2) Фонд державного майна України;
 - 3) Антимонопольний комітет України;
 - 4) Національний банк України.
17. Хто видає дозволи на депозитарну, реєстраційну, розрахунково-клірингову діяльність з цінними паперами:
- 1) Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку;
 - 2) Національний банк України;
 - 3) Міністерство фінансів України;
 - 4) Міністерство економіки України.
18. Фінансовий контроль за валютними операціями, що проводяться резидентами та нерезидентами на території України здійснює:
- 1) Національний банк України;
 - 2) Державний митний комітет;
 - 3) Державна податкова адміністрація;
 - 4) Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку.
19. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку підпорядковується:
- 1) Верховній Раді України;
 - 2) Президенту України;
 - 3) Міністерству фінансів України;
 - 4) прем'єр-міністру України.
20. Хто здійснює державний нагляд за діяльністю страхових компаній?
- 1) Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку;
 - 2) Національна комісія з регулювання ринків фінансових послуг;
 - 3) Національний банк України;
 - 4) Міністерство фінансів України.
21. Комплекс послуг з організації та проведення емісії цінних паперів, що надаються фінансовим посередником емітента – це:
- 1) консалтинг;
 - 2) ділінг;

- 3) андеррайтинг;
 - 4) лістинг.
22. До якого виду діяльності торговців цінними паперами належать купівля-продаж цінних паперів за дорученням і за рахунок клієнта?
- 1) посередницькі;
 - 2) комісійні;
 - 3) комерційні;
 - 4) інформаційні.
23. Інвестиційні компанії можуть випускати:
- 1) акції;
 - 2) облігації;
 - 3) інвестиційні сертифікати;
 - 4) казначейські зобов'язання.
24. Посередник між продавцем і покупцем при укладанні угод з цінними паперами, який від імені і за рахунок клієнта отримує плату у вигляді комісійних – це:
- 1) дилер;
 - 2) брокер;
 - 3) маклер;
 - 4) андеррайтер.
25. Особа, яка здійснює посередницькі торгові операції із цінними паперами від свого імені та за свій рахунок – це:
- 1) брокер;
 - 2) торговець цінними паперами;
 - 3) дилер;
 - 4) емітент.
26. Які з наведених фінансових послуг надаються фінансовими посередниками на вторинному ринку?
- 1) інформаційні;
 - 2) андеррайтинг;

- 3) залучення коштів;
 - 4) надання позик.
27. Процедура проведення андеррайтингу включає:
- 1) аукціон;
 - 2) викуп посередником частки емісії;
 - 3) аукціон та викуп посередником частки емісії;
 - 4) немає правильної відповіді.
28. Ціна, що визначає в проспекті емісії при випуску в обіг цінних паперів – це:
- 1) емісійна ціна;
 - 2) номінальна ціна;
 - 3) облікова ціна;
 - 4) ринкова ціна.
29. Точність оцінки теперішньої вартості очікуваних грошових потоків залежить від точності визначення:
- 1) очікуваних грошових потоків;
 - 2) кількості періодів;
 - 3) ставки дисконтування;
 - 4) всі відповіді правильні.
30. Ризик інвестицій в певний актив знаходиться на рівні ринкового, якщо:
- 1) $\beta=0$;
 - 2) $\beta=1$;
 - 3) $\beta<1$;
 - 4) $\beta>1$.
31. Цінними паперами, що засвідчують право власності, є:
- 1) векселі;
 - 2) облігації;
 - 3) акції;
 - 4) депозитні сертифікати.

32. Переважне право на одержання дивідендів мають власники:
- 1) простих акцій;
 - 2) акцій на пред'явника;
 - 3) іменних акцій;
 - 4) привілейованих акцій.
33. Акціонерне товариство в Україні може розміщувати акції тільки:
- 1) іменні;
 - 2) на пред'явника;
 - 3) ордерні;
 - 4) прості.
34. Дохід за цінними паперами (акції, облігації) сплачується власником:
- 1) за рішенням правління акціонерного товариства;
 - 2) за рішенням вищого органу управління;
 - 3) згідно з умовами випуску;
 - 4) за рішенням Уряду.
35. Реєстрацію випуску акцій здійснює:
- 1) Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку;
 - 2) Національна комісія з регулювання ринків фінансових послуг;
 - 3) Міністерство фінансів;
 - 4) Міністерство економіки.
36. Привілейовані акції можуть випускатися емітентами на суму, яка не перевищує:
- 1) 10% статутного капіталу;
 - 2) 15% статутного капіталу;
 - 3) 20% статутного капіталу;
 - 4) необмеженою кількістю.
37. Строк відкритого розміщення акцій не може перевищувати:
- 1) два місяці;
 - 2) три місяці;
 - 3) шість місяців;

- 4) дванадцять місяців.
38. Право на придбання нових випусків цінних паперів компанії мають власники:
- 1) простих акцій;
 - 2) привілейованих акцій;
 - 3) акцій на пред'явника;
 - 4) немає правильної відповіді.
39. Емітентом інвестиційних сертифікатів є:
- 1) інвестиційний фонд;
 - 2) інвестиційна компанія;
 - 3) компанія з управління активами пайового інвестиційного фонду;
 - 4) всі відповіді правильні.
40. Співвідношення дивіденду на одну акцію до ринкової ціни акції – це:
- 1) дохід на звичайну акцію;
 - 2) цінність акції;
 - 3) рентабельність акції;
 - 4) дивідендний дохід.
41. До якої групи цінних паперів належать облігації?
- 1) пайових;
 - 2) боргових;
 - 3) похідних;
 - 4) приватизаційних.
42. Корпоративні облігації можуть випускатися:
- 1) виключно акціонерним товариством;
 - 2) підприємствами будь-яких організаційних форм;
 - 3) місцевими органами влади;
 - 4) центральними органами влади.
43. Чи може здійснюватися випуск облігацій підприємств для формування статутного фонду?

- 1) може;
 - 2) не може;
 - 3) може, у разі повної сплати всіх раніше випущених акцій;
 - 4) може, з метою його поповнення.
44. Власники облігацій підприємства отримують відсотки за ними:
- 1) першочергово, перед виплатою дивідендів за акціями;
 - 2) після виплати дивідендів за простими акціями;
 - 3) після виплати дивідендів за привілейованими акціями;
 - 4) після виплати дивідендів за всіма типами акцій.
45. Власник облігацій підприємства стає його:
- 1) власником;
 - 2) співвласником;
 - 3) кредитором;
 - 4) немає правильної відповіді.
46. Облігації можуть розміщуватись:
- 1) у документарній та без документарній формах;
 - 2) іменні та на пред'явника;
 - 3) з номіналом у національній та іноземній валюті;
 - 4) всі відповіді правильні.
47. Юридична особа може випустити облігації на суму:
- 1) не більше 10% розміру статутного капіталу;
 - 2) не більше 25% розміру статутного капіталу;
 - 3) що не перевищує трикратного розміру власного капіталу;
 - 4) немає правильної відповіді.
48. Облігації, що розміщуються за ціною, нижчою, ніж їх номінальна вартість – це:
- 1) відсоткові;
 - 2) цільові;
 - 3) дисконтні;
 - 4) купонні.

49. До державних облігацій України не відносяться:
- 1) облігації місцевих позик;
 - 2) облігації зовнішніх державних позик України;
 - 3) цільові облігації внутрішніх державних позик України;
 - 4) немає правильної відповіді.
50. Розміщення облігацій внутрішніх державних позик, їх погашення і виплату доходів за ними, депозитарну діяльність здійснює:
- 1) Державне Казначейство;
 - 2) НБУ;
 - 3) центральний депозитарій;
 - 4) Міністерство фінансів.
51. Біржовий дериватив, який засвідчує зобов'язання на біржовому ринку купити чи продати базовий актив за стандартизованими вимогами за ціною, зафіксованою на момент укладання угоди – це:
- 1) форвардна угода;
 - 2) ф'ючерса угода;
 - 3) опціонна угода;
 - 4) лізингова угода.
52. Ф'ючерсні угоди можуть укладатися на:
- 1) біржовому ринку;
 - 2) позабіржовому ринку;
 - 3) біржовому та позабіржовому ринках;
 - 4) немає правильної відповіді.
53. Які з наведених строкових угод не є обов'язковими для виконання обома учасниками угоди?
- 1) ф'ючерсні;
 - 2) форвардні;
 - 3) опціонні;
 - 4) всі відповіді правильні.

54. Учасників ф'ючерсного ринку, що грають на коливаннях цін, приймають на себе ризик і, як правило, отримують за це додаткові прибутки, називають:
- 1) хеджерами;
 - 2) спекулянтами;
 - 3) брокерами;
 - 4) дилерами.
55. З метою реальної поставки (купівлі чи продажу) відповідного активу для страхування від можливих несприятливих цінових змін на даний актив укладаються:
- 1) ф'ючерсні угоди;
 - 2) форвардні угоди;
 - 3) опціони;
 - 4) договір страхування.
56. Наперед обумовлена ціна, за якою здійснюється купівля-продаж певного активу у визначений момент у майбутньому – це:
- 1) поточна ринкова ціна;
 - 2) курс акцій;
 - 3) форвардна ціна;
 - 4) ціна спот.
57. Страхування від можливої несприятливої зміни цін на актив на реальному ринку за допомогою проведення операцій на ринку строкових угод називають:
- 1) форфетуванням;
 - 2) хеджуванням;
 - 3) арбітражем;
 - 4) котируванням.
58. Угода між двома сторонами про майбутню поставку предмета контракту за наперед обумовленою ціною, яка укладається поза біржею й обов'язкова до виконання для обох сторін угоди – це:

- 1) ф'ючерсна угода;
 - 2) форвардна угода;
 - 3) опціонна угода;
 - 4) своп.
59. Опціонні угоди можуть укладатися:
- 1) лише на біржі;
 - 2) лише поза біржею;
 - 3) як на біржі, так і поза біржею;
 - 4) немає правильної відповіді.
60. Поручительство за векселем третьої особи – це:
- 1) акцепт;
 - 2) аваль;
 - 3) вексельна мітка;
 - 4) індосамент.
61. Фінансовий документ, що застосовується у розрахунках за поставлену продукцію, виконані роботи, надані послуги – це:
- 1) казначейський вексель;
 - 2) фінансовий вексель;
 - 3) комерційний вексель;
 - 4) «бронзовий» вексель.
62. Тимчасово вільні ресурси кредитних інструментів на міжбанківському ринку залучаються і розміщуються у формі:
- 1) відкриття кореспондентських рахунків;
 - 2) міжбанківських електронних переказів коштів;
 - 3) міжбанківських депозитів і кредитів;
 - 4) всі відповіді правильні.
63. Рівень відсоткової ставки за міжбанківськими кредитами встановлюється:
- 1) Кабінетом міністрів України;
 - 2) Національним банком України;

- 3) самостійно комерційними банками;
 - 4) за результатами кредитних аукціонів.
64. Частка грошового ринку, де короткострокові кошти пере розділяються між кредитними установами шляхом купівлі-продажу векселів і цінних паперів з терміном погашення до одного року – це:
- 1) ринок капіталу;
 - 2) валютний ринок;
 - 3) обліковий ринок;
 - 4) фондовий ринок.
65. Не є інструментами грошового ринку:
- 1) акції;
 - 2) короткострокові казначейські зобов'язання;
 - 3) комерційні векселі;
 - 4) ощадні сертифікати.
66. Цінний папір, який оформлюється в суворій відповідності до вимог закону, містить безумовне абстрактне грошове зобов'язання:
- 1) чек;
 - 2) вексель;
 - 3) облігація;
 - 4) депозитний сертифікат.
67. Передача векселя здійснюється за допомогою:
- 1) індосаменту;
 - 2) авалю;
 - 3) тратти;
 - 4) акцепту.
68. Виконання доручення векселедержателя щодо одержання у встановлений термін належних платежів за векселем – це:
- 1) інкасування векселя;
 - 2) акцепт векселя;
 - 3) облік векселя;

- 4) аваль векселя.
69. Банківський кредит під заставу одержаних цінних паперів називається:
- 1) ломбардним;
 - 2) бланковим;
 - 3) гарантованим;
 - 4) консорціумним.
70. Процес устанавлення курсів іноземних валют – це:
- 1) котирування;
 - 2) конвертування;
 - 3) кліринг;
 - 4) валютний арбітраж.
71. Здатність валют обмінюватися на інші валюти – це:
- 1) котирування;
 - 2) конвертованість;
 - 3) кліринг;
 - 4) валютний арбітраж.
72. Головним державним органом валютного регулювання є:
- 1) Верховна Рада України;
 - 2) Кабінет Міністрів;
 - 3) Українська міжбанківська валютна біржа;
 - 4) Національний банк України.
73. Який режим валютного курсу застосовується в Україні?
- 1) фіксований;
 - 2) керований плаваючий;
 - 3) вільно плаваючий;
 - 4) немає правильної відповіді.
74. Валютні операції, головна мета здійснення яких полягає в одержанні прибутку від різниці валютних курсів – це:
- 1) форвардні операції;

- 2) ф'ючерсні операції;
 - 3) арбітражні операції;
 - 4) валютні операції «спот».
75. Валютні інтервенції на валютному ринку можуть здійснювати:
- 1) комерційні банки;
 - 2) НБУ;
 - 3) підприємства-експортери;
 - 4) підприємства-імпортери.
76. Класифікатор валют НБУ складається з:
- 1) двох розділів;
 - 2) трьох розділів;
 - 3) чотирьох розділів;
 - 4) п'яти розділів.
77. Співвідношення між двома валютами, яке встановлюється за їх курсом відносно третьої валюти – це:
- 1) «валютний кошик»;
 - 2) спот-курс;
 - 3) крос-курс;
 - 4) ф'ючерс.
78. Для здійснення своєї діяльності фондові біржі повинні підтримувати власний капітал у розмірі:
- 1) не меншому ніж 1 млн. грн.;
 - 2) не меншому ніж 3 млн. грн.;
 - 3) не меншому ніж 6 млн. грн.;
 - 4) немає правильної відповіді.
79. Фондова біржа утворюється:
- 1) не менше ніж двадцятьма засновниками;
 - 2) не менше ніж двадцятьма засновниками-торгівцями цінними паперами;

- 3) не менше ніж двадцятьма засновниками-торгівцями цінними паперами, які мають ліцензію на право провадження професійної діяльності на фондовому ринку;
 - 4) немає правильної відповіді.
80. На фондовому ринку України мають обіг цінні папери:
- 1) у документарній формі;
 - 2) у бездокументарній формі;
 - 3) у документарній та бездокументарній формах;
 - 4) немає правильної відповіді.
81. Процедура лістингу на фондовій біржі передбачає:
- 1) визначення курсів цінних паперів через зосередження попиту і пропозиції;
 - 2) включення до списку цінних паперів, що вже котируються на біржі;
 - 3) надання інформації про курс цінних паперів;
 - 4) немає правильної відповіді.
82. Середнім показником біржової активності, який узагальнює динаміку цін на цінні папери і свідчить про зміни в рівні цін за певний час, є:
- 1) курсова ціна;
 - 2) котирувальна ціна;
 - 3) біржовий індекс;
 - 4) середньозважена ціна.
83. Здатність системи фондових індексів характеризувати стан і динаміку розвитку національної економіки в цілому та окремих її складових реалізується через:
- 1) діагностичну функцію;
 - 2) індикативну функцію;
 - 3) спекулятивну функцію;
 - 4) немає правильної відповіді.

84. Індекс Доу-Джонса визначають шляхом розрахунку:
- 1) темпів зміни середньоарифметичної ціни акції певної кількості обраних корпорацій;
 - 2) темпів зростання (зниження) середньозваженої (за кількістю акцій в обігу) ціни переважної більшості акцій корпорацій;
 - 3) середньоарифметичного значення темпів приросту (зниження) цін акцій;
 - 4) середньозваженого значення темпів зміни цін акцій.
85. Курсова ціна – це:
- 1) ціна, яка визначається на біржі в процесі торгів;
 - 2) ціна, за якою цінні папери обліковуються на балансі підприємства;
 - 3) ціна, яка відображає співвідношення попиту і пропозиції;
 - 4) ціна продажу цінних паперів при їх первинному розміщенні.
86. Об'єктами рейтингу не є:
- 1) облігації підприємств;
 - 2) привілейовані акції;
 - 3) прості акції;
 - 4) муніципальні облігації.
87. За класифікацією рейтингової агенції SP найвищий клас якості цінних паперів позначається:
- 1) AAA;
 - 2) BBB;
 - 3) CCC;
 - 4) DDD.
88. Які з наведених інструментів міжнародного фінансового ринку є короткостроковими?
- 1) іноземні облігації;
 - 2) єврооблігації;
 - 3) єврокомерційні папери;

- 4) євроноти.
89. Іноземні облігації емітуються:
- 1) резидентами країни;
 - 2) нерезидентами країни;
 - 3) державними органами влади;
 - 4) немає правильної відповіді.
90. Цінні папери, що випускаються національними емітентами в одній із іноземних валют і розміщуються за межами країни – це:
- 1) іноземні облігації;
 - 2) єврооблігації;
 - 3) євроноти;
 - 4) євро комерційні цінні папери.
91. Ринки, на яких здійснюються операції з інструментами, що виражені у єрвалютах, називають:
- 1) єрвалюотними;
 - 2) єррокредитними;
 - 3) міжнародними фондовими;
 - 4) золота і дорогоцінних металів.
92. Похідні цінні папери, що засвідчують право власності інвестора-резидента на певну кількість цінних паперів іноземного емітента, загальний обсяг емісії яких обліковується в іноземній валюті – це:
- 1) депозитарні розписки;
 - 2) варанти;
 - 3) бонди;
 - 4) бони.
93. Міжурядова організація, що призначена для регулювання валютно-кредитних відносин між державами та для фінансової допомоги їм через надання коротко- і середньострокових кредитів в іноземній валюті – це:
- 1) Міжнародний валютний фонд;

- 2) Світовий банк;
 - 3) Міжнародна асоціація розвитку;
 - 4) Міжнародна фінансова корпорація.
94. Міжнародна організація, яка створена для сприяння розвитку підприємницької ініціативи, малого приватного бізнесу у європейських країнах – це:
- 1) Європейський центральний банк;
 - 2) Європейський банк реконструкції і розвитку;
 - 3) Міжнародна фінансова корпорація;
 - 4) Світовий банк.
95. За вимогами статуту ЄБРР до державного сектору економіки країни повинно надходити коштів не більше:
- 1) 20%;
 - 2) 30%;
 - 3) 40%;
 - 4) 50%.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Контроль за процесом засвоєння теоретичного та практичного матеріалу з дисципліни «Фінансовий ринок» здійснюється у формі поточного, проміжного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється в процесі проведення семінарських і практичних занять. Метою є перевірка засвоєння студентами теоретичного матеріалу і вміння застосовувати набуті знання при вирішенні окремих завдань, ситуаційних задач.

Перевірка може здійснюватись в процесі усного опитування, під час тестування і розв'язання ситуаційних задач на практичних заняттях.

Проміжний контроль рівня засвоєння студентами змісту навчальної дисципліни проводиться згідно з графіком навчального процесу. Основною формою проміжного контролю є модульна контрольна робота за підсумками вивчених на цей період тем курсу.

Це дасть змогу оцінити рівень засвоєння теоретичних та методологічних основ фінансового ринку, а також рівень оволодіння необхідними практичними навичками з оцінки ефективності окремих фінансових інструментів.

Підсумковий контроль за рівнем освоєння курсу здійснюється у формі екзамену.

**Умови визначення навчального рейтингу
з курсу «Фінансовий ринок»**

Робота протягом семестру	– 60 балів
Проміжний контроль	– 10 балів
Екзамен	– 30 балів
Всього	– 100 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України II Закони України: В 12 т. – Т. 10. – С. 5-40.
2. Інструкція про порядок регулювання та аналіз діяльності комерційних банків: Затв. постановою правління НБУ від 28 серпня 2001 р. № 368.
3. Про затвердження Правил (умов) здійснення діяльності з торгівлі цінними паперами: брокерської діяльності, дилерської діяльності, андеррайтингу, управління цінним паперами: Рішення ДКЦПФР від 12.12.2006 р., № 1449.
4. Положення про депозитарну діяльність: Затв. рішенням Держ. комісії з цінних паперів та фондового ринку від 17 жовт. 2006 р. № 999.
5. Положення про функціонування фондових бірж: Затв. рішенням Держ. комісії з цінних паперів і фондового ринку від 19 груд. 2006 р. № 1542.
6. Положення про державну комісію з регулювання ринків фінансових послуг України: Затв. Указом Президента України від 4 квіт. 2003 р. № 292/2003.
7. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 грудня 2000 р., № 2121-III, // Уряд. кур'єр від 17 січня 2001 року.
8. Про господарські товариства: Закон України від 19 верес. 1991 р., № 1576-XII // Закони України: В 12 т. – Т. 2. – С. 189-212.
9. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: Закон України від 30 жовт. 1996 р. № 448/96-ВР // Закони України: В12т. – Т.
10. Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди): Закон України від 15 берез. 2001 р. № 2299-III. // Цінні папери України. – 2001. – № 18. – С. 11-22.

11. Про концепцію функціонування та розвитку фондового ринку України: Постанова Верховної Ради України від 22 верес. 1995 р. № 342/95-ВР // Голос України. – 1995. – 31 жовт.
12. Про фінансові послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг: Закон України від 12 серп. 2001, № 9742 // Офіц. вісник України. – 2001. - № 10.
13. Дудяк Р.П., Бугіль С.Я. Організація біржової діяльності: основи теорії і практикум: Навч. посіб. – 2-ге вид., доп. – Л.: Новий світ – 2000: Магнолія плюс, 2003.
14. Еш С.М. Фінансовий ринок: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012.
15. Еш С.М. Фінансовий ринок. Курс лекцій. – К.: НУХТ, 2007.
16. Еш С.М. Методичні вказівки до вивчення дисципліни та виконання контрольної роботи з дисципліни «Фінансовий ринок». – К.: НУХТ, 2006.
17. Калашнікова Т.В. Фінансовий ринок: Навч. посіб. – К.: Хай-Тек Прес, 2008.
18. Калина А.В., Кощесв О.О. Фондовий ринок: Навч. посіб. для дистанційного навчання / К.: Вид-во «Університет «Україна», 2006.
19. Колісник М.К., Маслак О.О., Романів Є.М. Фінансовий ринок: Навч. посіб. – Л.: Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2004.
20. Маслова С.О., Опалов О.А. Фінансовий ринок: Навч. посіб. – 2-е вид., випр.. – К.: Каравела, 2003.
21. Павлов В.І., Пилипенко І.І., Кривов'язюк І.В. Цінні папери в Україні: Навч. посіб. – 2-е вид., доп. – К.: Кондор, 2004.
22. Пасічник В.Г., Акіліна О.В. Ринок цінних паперів: Навч. посіб. – К.: Центр навч. літ., 2005.
23. Сич Є.М., Ільчук В.П., Гавриленко Н.І. Ринок фінансових послуг: Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012.

24. Смолянська О.Ю. Фінансовий ринок: Навч. посіб. – К.: Центр навч. літ., 2005.
25. Суторміна В.М., Радзієвська В.М., Стеценко Б.С. Фінансовий ринок. Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. – К.: КНЕУ, 2001. – 100 с.
26. Шелудько В.М. Фінансовий ринок: Навч. посіб. – 3-тє вид., і доп. – К.: Знання-Прес, 2008. Додаткова